

JUSTITSMINISTERIET

Folketinget
Retsudvalget
Christiansborg
1240 København K
DK Danmark

Dato: 14. maj 2024
Kontor: Proces- og
Insolvensretskontoret
Sagsbeh: Nanna Mathilde
Ankerstjerne Andersen
Sagsnr.: 2024-05343
Dok.: 3250766

Besvarelse af spørgsmål nr. 871 (Alm. del) fra Folketingets Retsudvalg

Hermed sendes besvarelse af spørgsmål nr. 871 (Alm. del), som Folketingets Retsudvalg har stillet til justitsministeren den 16. april 2024. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Karina Lorentzen Dehnhardt (SF).

Peter Hummelgaard

/

Lisbeth Gro Nielsen

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

T +45 7226 8400

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Spørgsmål nr. 871 (Alm. del) fra Folketingets Retsudvalg:

”Vil ministeren levere tal for, hvor mange procent af befolkningen, som levede/lever op til kriterierne for at få fri proces i året 1960, 1970, 1980, 1990, 2000, 2010, 2020 og 2024?”

Svar:

Det fremgår af retsplejelovens § 325, at der efter ansøgning kan meddeles en person, der opfylder de økonomiske betingelser efter stk. 2-5, og som ikke har en retshjælpsforsikring eller anden forsikring, der dækker omkostninger ved sagen, fri proces efter reglerne i §§ 327 og 328.

Af retsplejelovens § 325, stk. 2, fremgår det, at personer, hvis indtægtsgrundlag ikke overstiger de i stk. 3-5 nævnte beløb, opfylder de økonomiske betingelser for at få fri proces, medmindre omkostningerne ved sagen må antages at blive uvæsentlige i forhold til ansøgerens indtægtsgrundlag. Justitsministeren fastsætter regler om opgørelse af indtægtsgrundlaget.

Det fremgår videre af retsplejelovens § 326 bl.a., at de angivne beløb i § 325, stk. 3-5, reguleres hvert år pr. 1. januar med 2,0 pct. tillagt eller fratrukket tilpasningsprocenten for det pågældende finansår, jf. lov om en satsreguleringsprocent. De regulerede beløb efter § 325, stk. 3-5, afrundes til det nærmeste hele kronebeløb, der kan deles med 1.000. Reguleringen sker på grundlag af de på reguleringstidspunktet gældende beløb før afrunding. Justitsministeren bekendtgør hvert år, hvilke reguleringer der skal finde sted.

Bemyndigelsesbestemmelserne i retsplejelovens § 325, stk. 2, og § 326 er udmøntet ved bekendtgørelse nr. 1521 af 8. december 2023 om fri proces, som finder anvendelse på ansøgninger, der behandles den 1. januar 2024 eller senere, medmindre den retssag, hvortil der ansøges om fri proces, er afsluttet før denne dato, jf. bekendtgørelsens § 8, stk. 2.

Det fremgår af bekendtgørelsens § 1, nr. 3, at fri proces efter retsplejelovens §§ 327 og 328 kan meddeles, hvis ansøgerens indtægtsgrundlag opgjort efter stk. 1 er 371.000 kr. eller mindre. Lever ansøgeren i et samlivsforhold, kan fri proces meddeles, hvis summen af parrets indtægtsgrundlag er 471.000 kr. eller mindre. Hvis parret har modstående interesser i sagen,

anvendes dog ansøgerens eget indtægtsgrundlag og indtægtsgrænsen for enlige.

Det fremgår af bekendtgørelsens § 1, stk. 4, at beløbene i stk. 3 forhøjes med 64.000 kr. for hvert barn, herunder stedbørn og plejebørn, under 18 år, som enten bor hos ansøgeren eller i overvejende grad forsørges af denne.

Er ansøgeren under 18 år, kan der tillige tages hensyn til forældrenes økonomiske forhold, jf. § 3 i bekendtgørelsen.

Ansøgeren skal vedlægge årsopgørelse fra skattemyndighederne for 2022, jf. bekendtgørelsens § 4, stk. 1, 1. pkt.

På baggrund af ovenstående har Justitsministeriet til brug for besvarelsen af spørgsmålet taget udgangspunkt i indtægtsgrundlaget for enlige ansøgere og for ansøgere i samlivsforhold over 18 år (uafhængigt af antallet af eventuelle hjemmeboende børn). Spørgsmålet besvares udelukkende for fri proces efter reglerne i retsplejelovens §§ 327 og 328. Fri proces, når særlige grunde taler for det, efter retsplejelovens § 329 er således ikke medtaget i besvarelsen.

Det bemærkes endvidere, at den nuværende model for indtægtskravet for fri proces blev indført med virkning fra den 1. januar 1989. På den baggrund besvares spørgsmålet for følgende år: 1990 (beregnet på baggrund af årsopgørelser fra 1988), 2000 (beregnet på baggrund af årsopgørelser fra 1998), 2010 (beregnet på baggrund af årsopgørelser fra 2008), 2020 (beregnet på baggrund af årsopgørelser fra 2018) og 2024 (beregnet på baggrund af årsopgørelser fra 2022).

Justitsministeriet har til brug for besvarelsen af spørgsmålet indhentet en udtalelse fra Danmarks Statistik, der har oplyst følgende:

”Danmarks Statistik har i besvarelsen anvendt Civilstyrelsens indkomstdefinition¹, da det er denne, der benyttes i afgørelsen af om ansøgere opfylder de økonomiske betingelser for fri proces. Definitionen af indtægtsgrundlaget svarer til den personlige indkomst tillagt positiv kapitalindkomst, uden mulighed for fradrag af eventuel negativ kapitalindkomst. I Indkomststatistikregistret svarer dette til summen af variablene [PERINDKP](#) og [KAPINDKP](#) (hvis >0). Antallet af enlige er

---

¹ Civilstyrelsen: ”Økonomiske betingelser”, <https://www.civilstyrelsen.dk/sagsomraader/fri-proces/ofte-stilledespoergsmaal/oekonomiske-betingelser> besøgt 1. maj 2024

opgjort med et personligt indtægtsgrundlag, og antallet af samlevende er opgjort med et samlet indtægtsgrundlag. Ved beregningen af indkomstgrundlaget anvendes den skattemæssige årsopgørelse for det forrige kalenderår, som af Justitsministeriet er oplyst som indkomstårene 1988, 1998, 2008, 2018 og 2022.

Efter aftale med Justitsministeriet har Danmarks Statistik alene oplyst antal personer, der lever op til kriterierne for fri proces fra året 1990 og frem.

Danmarks Statistiks bidrag til besvarelsen af REU spm. nr. 871 (alm. del) fremgår af nedenstående tabel.

Antal personer 18 år og derover, fordelt på familietype og kriterie for fri proces

År	for	Antal				
		1990	2000	2010	2020	2024
Indkomstår		1988	1998	2008	2018	2022
<i>Enlig</i>	Ej fri proces	353.574	329.847	390.397	390.818	430.459
	Fri proces	1.111.478	1.210.490	1.243.344	1.498.055	1.557.325
<i>Samlevende</i>	Ej fri proces	1.845.401	1.965.682	2.009.145	2.007.186	2.083.900
	Fri proces	704.375	669.980	651.360	749.638	705.132
I alt		4.014.828	4.175.999	4.294.246	4.645.697	4.776.816
Andel med fri proces (pct.)		45,2	45,0	44,1	48,4	47,4

Kilde: Særudtræk fra Danmarks Statistiks indkomstregister.

Anm.: Populationen er personer, som havde folkeregisteradresse i Danmark i indkomståret. Det bemærkes, at personer, der er indvandret i løbet af de to år mellem indkomståret og året for fri proces ikke indgår i opgørelsen. Enlige omfatter i tabellen tillige hjemmeboende børn i alderen over 18 år. Samlevende omfatter her både ægtepar, registrerede partnerskaber, samboende og samlevende par ifølge [Danmarks Statistiks familietype definition](#).”